

РЕАЛІЗАЦІЯ КАТЕГОРІЇ ЕМОТИВНОСТІ НА СИНТАКСИЧНОМУ РІВНІ

Розвиток антропоцентричних течій у лінгвістиці призвів до підвищеного інтересу до вивчення внутрішньої емоційної сфери людини, а саме – лінгвістичного вираження цієї сфери у формі емоційних висловлювань. Емоційне життя беззаперечно знаходить своє втілення у мові та її семантиці, що дозволяє виокремити емотивність як окрему лінгвістичну категорію. Синтаксичний рівень є вагомим потенціалом для вираження найрізноманітніших емоційних відтінків мови.

На синтаксичному рівні категорія емотивності реалізується завдяки наступним явищам:

- парцеляція;
- окличні речення;
- еліпсис;
- повтор.

Явище *парцеляції* являє собою стилістичний прийом, що полягає в розчленуванні синтаксично зв'язного тексту на інтонаційно відокремлені відрізки, розділені крапкою. Вони дозволяють зробити мовлення більш зрозумілим та висловити власний стан схвильованості. Короткі, відривчасті конструкції, що слідує одна за одною, з'являються внаслідок сильно збудженого стану мовця.

Еліпсис як стилістична фігура у літературі полягає в опущенні певного члена речення чи словосполучення, які легко відновлюються за змістом. Відсутність одного з елементів речення є сигналом певної характеристики емоційного стану персонажа – його надмірної схвильованості чи завзяття, яким властивий пропуск частин речення. Крім того еліптичні конструкції можуть створювати емотивний ефект квапливості, певної різкості, або ж несподіванки.

Повтор – синтаксична конструкція з повторенням елементів семантичної структури речення зі збереженням або зміною позиції відносно інших елементів тексту. В емотивному синтаксисі вона слугує для наголошення на певних елементах висловлювання та їх підкреслено-емоційного виділення у мові. Наявність повторів може характеризувати емоційний стан мовців, передавати їх крайнє нервово напруження, або ж забезпечувати певну ритміку, що сприяє кращому розумінню інформації.

Окличним висловленням належить визначальне місце в системі емотивних мовленнєвих одиниць, оскільки вони можуть передавати найширший спектр емоцій, від роздратування до захоплення, а також спонукати до дії, або ж сприяти виникненню певного емоційного стану у реципієнта.

Отже, емотивний синтаксис володіє великою кількістю засобів передачі найтонших відтінків почуттів, а також впливу на адресата. Їх комплексне використання лежить в основі реалізації категорії емотивності.

Науковий керівник: Олександр І.В., викладач